Concursurile sportive interșcolare de la Blaj din perioada interbelică

Raul-Marian TODOR

Universitatea „Lucian Blaga" din Sibiu, Facultatea de Științe
Lucian Blaga University of Sibiu, Faculty of Sciences
Personal e-mail: todor_raul@yahoo.com

Inter-School Sport Contests from Blaj that took place during the Inter-War Period

The article focuses on inter-school sport contests from Blaj that took place during the inter-war period, held in the course of the events celebrating the Blaj Assembly of 3/15 May 1848. Besides various other activities (festival, festive concert, mass and Te Deum at the Metropolitan Cathedral, pilgrimage at the graves of the tribunes), the official program of Blaj festivities' also included gymnastics contests. Thus, between 1921-1928 and 1933-1934, „Little Roma" becomes the center of some „veritable school Olympiads" attended both by civil and military education institutions throughout Romania. The attempts of reviving these festivities between 1938-1939 have been doomed to failure as a cause of the events happening on the international political scene.

Keywords: Transylvania, Blaj, physical education, gymnastics, festivities.

În perioada interbelică, manifestările dedicate Adunării de la Blaj (3/15 mai 1848) au devenit la inițiativa lui Augustin Caliani adevărate „*olimpiade școlare*", atrăgând ca un magnet pe parcursul mai multor ani numeroase instituții de învățământ de pe teritoriul românesc. Primele mențiuni se cunosc din anul 1921, când în programul manifestărilor au fost incluse și „*exerciții de gimnastică ale elevilor și elevelor de liceu*"[1]. Între instituțiile de învățământ participante, se remarcă mai ales cele din regiunea Transilvaniei: Liceul „Gh. Barițiu" din Cluj, Liceul „Regele Ferdinand" din Turda, Școala medie de băieți din Uioara, Școala medie de fete din Aiud, Școala medie de fete din Turda, Școala medie de fete din Hunedoara, Școala medie de fete din Diciosânmărtin, Școala de arte și meserii din Cluj, Școala normală de băieți din Zalău, Liceul „Mihai Viteazul" din Alba Iulia și Liceul „Timotei Cipariu" din Ibașfalău/Dumbrăveni.[2] După acest început modest, mai degrabă regional, serbările interșcolare de la Blaj capătă o amploare națională, vizibilă prin creșterea numărul instituțiilor de învățământ și a reprezentanților prezenți în anii ulteriori.

Spre exemplu, serbările din anul 1922 au consemnat o prezență de peste 1.000 de elevi străini și peste 100 de profesori. Cu acest prilej, col. Bădulescu, președintele „*Federației sportive*" promite „*că nu se va odihni, până face din acest Blaj un centru de adevărate «jocuri olimpice»*.". „*…După amiaza zilei de Duminică a fost rezervată pentru producțiile și jocurile tinerimei*."[3] În programul oficial al serbărilor din anul 1922, sunt prevăzute numeroase evenimente, între care nu lipsesc:

„*Duminică în 14 Maiu c.*

La ora 15-16 ½: Deprinderi gimnastice în piața Inocențiu M. Clain.

La ora 16 ½-18: Jocuri în liber pe «Câmpul libertății [4]»

La serbările din anul 1922 sunt prezente unități de învățământ și din alte zone geografice, între care menționăm: Liceul „Gh. Lazăr" din București, Liceul „Gheorghe Șincai" din București, Liceul „Sf. Sava"

din București, Liceul „Mihaiu Viteazul” din București (cca. 150 de elevi și 15 prof. din toate cele patru licee din capitală), Liceul „Domnița Elena” din Sighet, Liceul „Dragoș Vodă” din Sighetul Marmației, Liceul „Al. Papiu Ilarian” din Târgu-Mureș, Liceul „Simion Bărnuțiu” din Șimleu, Liceul „Gheorghe Șincai” din Baia-Mare, etc.

Între personalitățile prezente la Blaj în anul 1922, se remarcă Alexandru Vaida-Voevod (fost prim-ministru), C. Banu (ministrul Cultelor și Artelor), col. Bădulescu, prefectul Camil Velican, Z. Pîclișanu, Emil Hațiegan, Al. Borza și Augustin Maior. Presa vremii a fost reprezentată prin intermediul corespondenților de publicații precum: „*Dacia*” (N. Dascovici), „*Lupta*”, „*Patria*” (L. Paukerov), „Gazeta *Transilvaniei*” (V. Iosif, I. Brotea), „Înfrățirea” (I. Paleologu, D. Tomescu), „*Adevărul*” și „*Dimineața*”.

Anvergura serbărilor din anul 1923 este ilustrată corespunzător în presa vremii:

„*Parte în aceeași ziuă, dar mai ales peste noapte și dimineața au sosit apoi și trimișii celorlalte școli, în număr de peste 1500 de elevi și eleve, în frunte cu circa 100 de membrii ai corpurilor didactice…Primii cari au sosit au fost elevii liceului «Gheorghe Lazăr» din Sibiiu, care deși anunțați că nu pot fi primiți decât în număr de cel mult 40, au venit aproape 400, vestind prin aceasta pe toți cari sunt datori să înțeleagă, că trebuie găsit expedientul ca pe viitor să nu se mai pună nici o stavilă în calea afluenței tot mai bogate a școlilor, cari doresc să vină la Blaj-pentru a lua pildă și îndemn dela vechea lui școală de muncă stăruitoare și însuflețire curată.*”[5]

Programul din anul 1923 includea „*producții de gimnastică cu întreceri între școlari*” și „*întreceri prietinești de oină și football pe Câmpul Libertății*”.[6] Între oaspeți (Societatea „Buciumul” din București, Centrul studențesc „P. Maior” și ai Institutului medico-militar din Cluj, Centrele studențești din București și Iași) se disting instituții ce vor fi nelipsite la manifestările din anii ulteriori: Liceul „Decebal” din Deva, Liceul „Coriolan Brediceanu” din Lugoj, Liceul „Gheorghe Lazăr” Sibiiu, Școala militară de aeronautică din Mediaș, Școala de conductori tehnici din Cluj, Liceul „Titu Maiorescu” din Aiud, Liceul „Regele Ferdinand” din Turda, Liceul „Gheorghe Barițiu” din Cluj, Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie, etc.[7]

La „*producțiunile de gimnastică*” din Piața Inocențiu Micu-Clain (1923), au luat parte 19 unități de învățământ ce au efectuat programe variate: exerciții libere (Școala normală de învățătoare din Cluj, Liceul de băieți din Blaj, Liceul „Mihaiu Viteazul” din Alba Iulia, Liceul „A. Vlaicu” din Orăștie, Liceul „Sf. Petru și Pavel” din Ploiești), exerciții de mers cu joc cu minge (Liceul de fete din Blaj), dans național (Școala normală din Blaj, Liceul de Stat din Reghin, Liceul Sf. Sava, Școala medie de fete din Turda, Școala normală de învățătoare din Cluj), exerciții libere-piramide (Liceul Sf. Sava din București), exerciții libere cu bastoane (Școala normală de fete din Sfântu Gheorghe, Liceul „T. Maiorescu” din Aiud, Liceul „G. Barițiu” din Cluj), exerciții libere cu și fără bastoane (Liceul „Gheorghe Lazăr” din Sibiiu), exerciții libere cu măciuci (Liceul „Gojdu”din Oradea-Mare, Liceul „Regele Ferdinand” din Turda), dans alegoric (Școala medie de fete din Cluj), tragere la frânghie, piramide (Liceul din Târgu-Mureș) și exerciții cercetășești (Liceul „Timoteiu Cipariu” din Ibașfalău)[8].

Pe lângă mențiunile de laudă oferite unor școli, din anul 1923 sunt menționate și premii: Premiul Blajului-un steag tricolor din mătasă grea cu inscripția: „*3/15 Maiu. Blajul Tinerimii Române*” (Liceul „Sf. Sava” din București) și Cupa de argint a Ministerului Cultelor (Liceul de băieți din Blaj).

Serbările din anul 1924 au adus la Blaj „…*peste cincizeci de școale cu peste 1500 de școlari și cu o mulțime de profesori…*”[9]Presa vremii consemnează următoarele: *În ziua de Miercuri, 14 Maiu s'au ținut întrecerile de gimnastică, la salt în lungime și la aruncarea cu greutate, între liceele de băieți. Mai bine au sărit și au aruncat cu globul din fier elevii liceului din Blaj, ai liceului „Coriolan Brediceanu” din Lugoj și ai liceului „Mihai Viteazul” din Alba Iulia… După masă au fost întreceri în football pe Câmpul Libertății, ieșind mai isteți elevii liceelor din Blaj, Cluj și Ibașfalău*”[10]. Între personalitățile prezente la Blaj în 1924, se disting mitropolitul Vasile Suciu, Popa Liseanu, consilier la Ministerul de Instrucție și ministrul Alexandru Lapedatu.

Cupa de argint a Ministerului Cultelor (locul I) a fost câștigată de Liceul de băieți din Blaj, iar Steagul Blajului a revenit Liceului „Coriolan Brediceanu” din Lugoj. Unele școli au fost distinse cu Mențiune cu laudă (Liceul „Mihaiu Viteazu” din Alba-Iulia, Liceul „Gh. Barițiu” din Cluj și Liceul „Regele Ferdinand” din Turda) și cu Mențiune simplă (Liceul „Gh. Coșbuc” din Năsăud, Liceul „Andreiu Mureșan” din Dej, Liceul „Petru Maior” din Gherla, Școala Normală de băeți din Cluj și Liceul „Radu Negru” din Făgăraș).[11]

Între numeroasele instituții de învățământ participante, se cuvin amintite și unele a căror prezență reprezintă un debut: Școala comercială de băieți și fete din Sibiiu, Școala medie de băieți Lupeni, Școala Normală de băieți Câmpulung, Liceul din Câmpulung, Liceul de fete din Bârlad, Liceul de fete din Sibiiu, Liceul „Cuza Vodă” din Huși, Liceul din Târgu-Măgurele, Liceul din Alexandria, Liceul „M. Nicoară” din Arad, Liceul „Văcărescu” din Târgoviște, Liceul din Constanța, Școala de arte și meserii Baia-Sprie, Liceul de băieți „Vasile Lucaciu” din Careii-Mari, Liceul de băieți „Al. Odobescu” din Bistrița, Liceul de băieți „Radu Negru” din Făgăraș, Liceul de băieți din Salonta-Mare, Liceul de băieți „Samuil Micu” din Sărmaș, Liceul de băieți „Radu Greceanu” din Slatina, Liceul de băieți „Em. Gojdu” din Oradea-Mare, etc.[12]

Pe lângă diverse alte activități (festival, concert festiv, liturghie și Te Deum la catedrala Mitropoliei, pelerinaj la mormintele tribunilor), programul oficial al serbărilor din 1925 mai includea concursuri de gimnastică, întreceri de oină și football pe Câmpul Libertății și *„producțiuni de gimnastică în piața I. M. Clain*".[13]

În anul 1925 își anunțaseră prezența la serbările din 3/15 mai un număr de 55 de școli, cu 1023 de elevi/eleve, conduși de peste 100 de profesori.[14]Nu au lipsit nici oficialitățile vremii, reprezentate de către I. G. Duca (ministrul Afacerilor Externe), Al. Lapedatu (ministrul Cultelor și Artelor), Tr. Mosoiu (ministrul Lucrărilor publice), Nicolae Iorga, Iuliu Maniu, Al. Vaida-Voevod, Vasile Bologa și Alex. Borza.[15]

Ziarul *„Unirea Poporului"* (Blaj), insera o serie de informații cu privire la participanții și activitățile derulate: *„Ziua I. a serbărilor. În zori de zi Blajul forfotește de vesela lume școlărească, gătită în haine sărbătorești pentru a începe jocurile gimnastice dintre feluritele școli sosite la serbări. Sunt de față 55 de școli cu 1050 de școlari și 110 profesori. La ora 9 dimineața încep jocurile și întrecerile de gimnastică între școlari, în curtea liceului de băieți, unde sunt de față o mulțime nenumărată de alți oaspeți aleși… După amiazi s'a făcut o probă a jocurilor de gimnastică, iar seara s'a dat un concert al școalelor din Blaj în cinstea elevilor oaspeți.*"[16]

Manifestările din anul 1925 au atras participarea a numeroase instituții de învățământ din anii anteriori (Liceul „Mihai Viteazul" din Alba-Iulia, Liceul „Radu Negru" din Făgăraș, Școala tehnică de aviație din Mediaș, Școala de conductori tehnici din Cluj) dar se remarcă și altele noi, precum: Liceul „General Dragalina" din Oravița, Școala politehnică București, Școala medie de băieți din Ilia, Școala normală de învățători din Timișoara, Școala de meserii inf. din Olt-Racovița, Gimnaziul „Horia" din Câmpeni, Liceul „Ioan Creangă" din Bălți, Liceul „Sfântul Nicolae" din Gheorgheni, etc.[17]

Clasamentul general al manifestărilor din anul 1925 a fost următorul:. Liceul de băieți „Titu Maiorescu" din Aiud (Steagul Blajului/locul II) și Liceul „Coriolan Brediceanu" din Lugoj (Cupa Ministerului de Instrucție/locul I).[18]

La fel ca în anii anteriori, programul serbărilor din 3/15 mai 1926 din Blaj includea între altele (liturghie solemnă și Te Deum în catedrală, concert, vizitarea instituțiilor și a locurilor istorice, defilare), concursuri de gimnastică, exerciții de gimnastică (ansamblu) și întreceri de oină și football.[19] Astfel *„…S'au făcut întreceri la alergare și suire, la salt la înălțime, la aruncare cu globul, la salt în lungime și la aruncarea cu discul. Cei cari se vor fi distins mai bine la aceste întreceri vor fi premiați cu cupa de aur, dăruită de ministrul instrucțiunii și vor câștiga și steagul național al Blajului…*".[20] Nu au lipsit nici oaspeții de seamă, între care se remarcă Nichifor Crainic, secretar general al Cultelor și Artelor înl Ministerul Cultelor și Zenovie Pâclișanu.

În anul 1926, premiile s-au îndreptat către Liceul de băieți din Blaj, distins cu trofeul Cupa de argint a Ministerului Cultelor și Liceul de băieți din Făgăraș, cu Steagul Blajului.

Programul serbărilor din anul 1927 a inclus între alte activități și concursuri sportive:

„Ziua I, 14 Maiu 1927 (Sâmbăta):
Ora 8-12 Concursuri de gimnastică:
Salt în înălțime.
Salt liber în lungime;
Aruncare cu glob;
Aruncare cu disc și
Alergare.
Ora 3-5 p. m. Exerciții libere comune (proba generală)
Ziua II, 15 Maiu 1927 (Duminecă):
„12 dansuri poporale în Piața I. M. Clain.
„4-6 p. m. a) Exerciții libere de gimnastică (ansamblu), executate de elevii tuturor școlilor secundare, în Piața istorică a Blajului;
b) Producțiuni de gimnastică;
c) Publicarea concursurilor de gimnastică și premierea școlilor reușite".[21]

Rezultatete pe echipe în anul 1927 au stabilit următorul clasament: Liceul „Sf. Vasile" din Blaj (locul I /Cupa Ministerului Cultelor); Liceul „Andrei Mureșianu" din Dej (locul II/Steagul Blajului) și Liceul „Radu Negru" din Făgăraș (locul III/Statueta Ministerului Instrucțiunii).[22]

Programul serbărilor din anul 1928 a fost publicat ca în fiecare an și în ziarul *„Unirea. Foaie bisericească politică*", Anul XXXVIII, Nr. 19, Blaj, Sâmbătă, 12 Maiu 1928, p.3. Acesta consemnează că: *„În sunet de goarne și fanfare își fac intrarea în Blaj , nu mai puțin de 1500 elevi, trimiși a 52 de școale, cu 100 profesori însoțitori*".[23] Tabloul acestor întreceri, prezentat în Anuarul școlilor din Blaj este cât se poate de sugestiv: *„Pe pajiștea verde, piimăvăratic, alături de clipirile arginții ale Târnavei mari s'au înșiruit echipele la fel de fel de întreceri. Aici sunt salturi în lungime, colo aruncări cu globul de fier și cu discul. Mai departe întreceri la fugă, salturi în înălțime pe care le supraveghiază comisii de profesori și de alți pricepători."*[24]

Clasamentul general al concursurilor din anul 1928 arăta în felul următor: Liceul „Gh. Barițiu" din Cluj-Napoca (Cupa Ministerului Cultelor/premiul I și mențiune cu laudă); Liceul „Radu Negru" din Făgăraș (Steagul Blajul/premiul II și mențiune cu laudă) și Liceul „Al. Papiu Ilarian" din Târgu-Mureș (Statueta Ministerului Instrucțiunii/premiul III și mențiune cu laudă).[25]

Din acest an, până în anul 1933 nu mai deținem dovezi legate de manifestări de anvergura celor realizate

în perioada anterioară. Lipsa acestora în perioada 1929-1933 este consemnată și în presă: „*Vineri, 15 Maiu (1931 n.n.), Liceul român gr.cat. de băieți din Blaj, a făcut o frumoasă serbare școlară. Până acum trei ani ziua de 15 Maiu era o zi de sărbătoare la Blaj. Veneau școli și oameni din toate părțile țării… Dar anii din urmă cu greutățile materiale, cari ne doboară pe toți n'au îngăduit continuarea acestor cuvenite sărbători. Fără îndoială sărbătorile se vor ținea însă în anii ce vin.*"[26]

Reluarea serbărilor în anul 1933 aduce pe lângă instituțiile deja cunoscute (Liceul de fete „Unirea" din Târgu-Mureș, Liceul „Andrei Șaguna" din Brașov, Liceul „Aurel Vlaicu" din Orăștie, Liceul „Sf. Sava" București, Liceul „Timotei Cipariu" Dumbrăveni) și altele, precum: Liceul de stat din Petroșani, Liceul C. F. R. „Aurel Vlaicu" din București și Orfelinatul C. F. R. Predeal.[27]

Nici de această dată, nu sunt omise de către presă „*Concursurile de gimnastică":*

„Îndată după sosirea dlui ministru (n.n. Dimitrie Gusti) la ora 9 s'au început întrecerile de atletism (care este mai tare) și wolley-ball (o minge care se aruncă din mână în mână peste un gard de șpargă) pe Câmpul Libertății, la care au luat parte toate școalele care au venit la Blaj. Elevii s'au întrecut în săritură, în lungime luându-și avânt, în aruncare cu greutăți (glob de fier), în săritura în înălțime cu avânt, la cursa de 80 de metri, în aruncarea discului (un fel de farfurie dublă, din lemn, având la mijloc și la margine greutate de fier) și în triplu salt (săritură făcută în trei rânduri). Toate aceste întreceri s'au făcut deodată, sub supravegherea profesorilor de gimnastică. Iar într'altă parte a largului camp s'a făcut întrecerea în wolley-ball. Toate acestea au durat până seara târziu." [28]

În urma competițiilor din anul 1933, clasamentul final se prezintă după cum urmează: locul I (Steagul Blajului): Liceul de băieți din Blaj, locul II (Cupa Ministerului Instrucțiunii): Școala Normală din Făgăraș și locul III (Statueta Ministerului Muncii / Aruncătorul de disc): Liceul „Radu Negru" din Făgăraș /Liceul „Andrei Șaguna" din Brașov. Pe lângă aceste premii s-au mai oferit Liceului „Radu Negru" din Făgăraș- Cupa „David Baron Urs de Margina" pentru ținută și disciplină și Liceului „Sf. Vasile" Blaj- Cupa cercului franco-român din Blaj pentru wolley ball.

O participare destul de numeroasă (organizații, instituții de învățământ) s-a înregistrat și în anul 1934, când între gazde și oaspeți, se remarcă Școala Țărănească Superioară a „Astrei" din Blaj, Liceul „Gheorghe Șincai" din Baia-Mare, Liceul „Gheorghe Lazăr" din Sibiu, Studențimea Universitară, Liceul „Aurel Vlaicu" din Orăștie, Școala Superioară de Comerț din Sibiu, etc.[29]

Clasamentul general pe anul 1934 se prezintă în felul următor: Liceul de băieți din Blaj/Liceul „Radu Negru" din Făgăraș- Steagul Blajului/premiul I; Liceul „Titu Maiorescu" din Aiud a câștigat Cupa de argint a Ministerului Cultelor/premiul II; Liceul „Andrei Șaguna" din Brașov/Liceul „Gheorghe Lazăr" din Sibiu- Statueta Ministerului Instrucțiunii/premiul III; Liceul Militar din Târgu-Mureș- Cupa „David Baron Urs de Margina" pentru ținută și disciplină. La individual, la aruncarea discului se distinge Lupean Emilian de la Școala Superioară de Comerț din Sibiu, iar la cursa de 80 m plat și săritura în lungime cu avânt, locul I a fost ocupat de Ionescu Crum de la Liceul „Andrei Șaguna" din Brașov [30]. Cu prilejul acestor concursuri, Liceul de băieți din Blaj a învins echipa Seminarului pedagogic din Cluj la volley-ball[31]. La săritura în lungime, Ionescu Crum a doborât recordul național (7, 03 m), doborât din nou la București (20 mai 1934), rezultat ce a fost omologat de către Federația Națională de Atletism (7, 08 m). Ionescu Crum a fost inclus în lotul național contra Iugoslaviei la Liubliana și participă la Olimpiada Balcanică (Zagreb, 26 august-2 septembrie) unde obține locul 5 la două probe (100 m plat, săritura în lungime). La pentatlonul național de la Petroșani a stabilit un nou record la juniori, reușind să se clasifice al doilea, cu un punctaj total de 2972, 30 puncte.[32]

În presa timpului este publicată lista premiilor dar și un articol interesant, intitulat: «*Serbări de 3/15 Maiu. Comemorarea marei adunări a libertății. Puterea educativă a serbărilor de 3/15 Maiu. Cum ar trebui sistemizate*».

„Serbările de 3/15 maiu ar trebui transformate în adevărate ***olimpiade naționale ale tinerimii școlare****. Să se măsoare aici, după norme oficiale, nu numai sănătatea trupului prin concursuri sportive, ci și toate valorile spirituale pe care le pregătește școala noastră pentru ziua de mâine. Întrecerile să fie obligatorii pentru toate școalele din țară. Cari, de sigur, n'ar putea veni toate la Blaj. Ar trebui însă să vină echipe reprezentative, selecționate, din toate provinciile, din toate județele. Ca să se îmbrățișeze, an de an, țara întreagă la Piatra Libertății. Și concursurile să nu fie generale, cuprinzând an de an tot câmpul întrecerilor. Ci în fiecare an obiectivul să fie altul. După categorii de școale, ori de prestații. Reprezentându-se fiecare ram de concurs tot la 4 ori, 5 ani. Adevărate olimpiade ale cărții, sportului, aptitudinilor artistice și dexterităților."*[33]

O încercare de revigorare/revitalizare a acestor serbări se produce în anul 1938, însă dimensiunea lor mult mai redusă este subliniată cât se poate de clar de dr. Coriolan Suciu:

„În primul deceniu după unire Blajul a serbat cu mult fast amintirea zilei de 3/15 Mai. La praznicul național participau elevi din întreg cuprinsul țării, executând frumoase exerciții gimnastice și atletism. Participa lume multă de intelectuali și țărani, iar oamenii politici de seamă ai țării rosteau pe locul istoricei adunări, cuvântări înflăcărate. Vremile s'au schimbat. Azi cadrele serbării s'au restrâns. Din regnicolare ele au devenit locale… Am dori însă ca vechiul Heidelberg al românilor din Ardeal să

rămână tot Heidelbergul de altădată."[34]

Calibrul de odinioară al acestor serbări s-a redus substanțial și în anul următor, datorită tensiunilor politice existente pe scena internațională. Față de perioada precedentă, întrecerile gimnastice se realizează acum doar cu instituții școlare locale.

„În planul serbărilor se hotărâse ca sâmbătă, în 13 mai să aibă loc întreceri la fugă, aruncarea de greutăți și altele, între elevii de la școalele Blajului. Ploaia și vremea rea din această zi a făcut ca întrecerile să se amâne, așa că serbările au început numai duminică, 14 Mai. În după amiaza acestei zile, pe stadionul de pe Câmpia Libertății au fost întreceri la jocul de wolley ball, între elevii dela liceul „Sf. Vasile", Școala Normală de băieți și Liceul Comercial de băieți. Au urmat apoi frumoase exerciții de gimnastică și jocuri românești."[35]

Serbările de la Blaj din perioada interbelică au reprezentat un model pentru concursurile regionale/naționale școlare, contribuind substanțial la strângerea relațiilor interumane dar și la promovarea diverselor discipline sportive în rândul instituțiilor de învățământ. În subsidiar, aceste manifestări au dezvoltat spritul de fair-play, conducând implicit la creșterea interesului pentru sport și îmbogățirea bazei tehnico-materiale. De asemenea, manifestările de la Blaj au adus în prim plan viitori atleți, precum Ionescu Crum (Brașov) și au constituit un exemplu pozitiv, urmat de școlile din Brașov. Pe lângă întrecerile clasice (săritura în înălțime, săritura în lungime, aruncarea cu globul, discul și alergare) s-au introdus și altele ca: wolley-ball, triplul salt (1933), oina și footballul (1923). În cadrul premiilor, pe lângă mențiunile cu laudă, se cuvin menționate: Premiul Blajului - un steag tricolor din mătasă grea cu inscripția: „*3/15 Maiu. Blajul Tinerimii Române*", Cupa de argint a Ministerului Cultelor (1923), Cupa de aur a Ministerului Instrucțiunii (1925), Statueta Ministerului Instrucțiunii (1927), Statueta Ministerului Muncii /Aruncătorul de disc (1933), Cupa „David Baron Urs de Margina" pentru ținută și disciplină (1933) și Cupa cercului franco-român din Blaj pentru volley ball (1933).

Note:

1. „*Unirea. Foaie bisericească politică*", Anul XXXI, Nr. 20, Blaj, Sâmbătă, 14 Maiu 1921, p. 2.
2. „*Unirea. Foaie bisericească politică*", Anul XXXI, Nr. 21, Blaj, Sâmbătă, 21 Maiu 1921, p. 2.
3. „*Unirea. Foaie bisericească politică*", Anul XXXII, Nr. 20, Blaj, Sâmbătă, 20 Maiu 1922, p. 2.
4. „*Unirea. Foaie bisericească politică*", Anul XXXII, Nr. 19, Blaj, Sâmbătă, 13 Maiu 1922, p. 1.
5. „*Unirea. Foaie bisericească politică*", Anul XXXIII, Nr. 20, Blaj, Sâmbătă, 19 Maiu 1923, p. 1.
6. *„Unirea Poporului"*, Anul V, Nr. 19, Blaj, la 15 mai 1923, p. 4.
7. „*Unirea. Foaie bisericească politică*", Anul XXXIII, Nr. 20, Blaj, Sâmbătă, 19 Maiu 1923, p. 1; *Anuarul Institutelor de învățământ gr. cat. din Blaj. Liceul de băeți, Liceul și școala primară de fete, Școala normală, Școala de aplicație, Școala învățăceilor de meserii și negustorii pe anul școlar 1922-1923*, Tipografia Seminarului Teologic gr. cat., Blaj, 1923, p. XIII-XV.
8. *Anuarul Institutelor de învățământ gr. cat. din Blaj. Liceul de băeți, Liceul și școala primară de fete, Școala normală, Școala de aplicație, Școala învățăceilor de meserii și negustorii pe anul școlar 1922-1923*, Tipografia Seminarului Teologic gr. cat., Blaj, 1923, p. XVIII.
9. *„Unirea Poporului"*, Anul VI, Nr. 20, Blaj, Duminică, la 18 Mai 1924, p. 1-3. 55 de școli cu 1149 elevi, 400 de eleve (total 1549) și 167 de profesori (4 licee de fete, 23 de licee de băieți, 8 școale normale și 20 de școale cu profile diferite).
10. *„Unirea Poporului"*, Anul VI, Nr. 21, Blaj, Duminecă, la 25 Mai 1924, p. 2.
11. *Unirea. Foaie bisericească politică*", Anul XXXIV, Nr. 20, Blaj, Sâmbătă, 17 Maiu 1924, p. 2.
12. *„Unirea Poporului"*, Anul VI, Nr. 20, Blaj, Duminică, la 18 Mai 1924, p. 1sq; *Unirea. Foaie bisericească politică*", Anul XXXIV, Nr. 20, Blaj, Sâmbătă, 17 Maiu 1924, p. 2./ lista școlilor participante
13.*„Unirea. Foaie bisericească politică*", Anul XXXV, Nr. 19, Blaj, Sâmbătă, 9 Maiu 1925, p. 1; *„Unirea Poporului"*, Anul VII, Nr. 19, Blaj, Duminecă, la 10 Maiu 1925, p. 1.
14. „*Unirea. Foaie bisericească politică*", Anul XXXV, Nr. 20, Blaj, Sâmbătă, 16 Maiu 1925, p. 1.
15. *„Unirea Poporului"*, Anul VII, Nr. 20, Blaj, Duminecă, la 15 Maiu 1925, p. 2; *Anuarul institutelor de învățământ gr. cat. din Blaj: Liceul de băeți, Liceul de fete, Școala normală, Școala de aplicație, Școala ucenicilor industriali și comerciali pe anul școlar 1924-1925,* Tipografia Seminarului teologic greco-catolic, Blaj, 1925, p. 10.
16. *„Unirea Poporului"*, Anul VII, Nr. 21, Blaj, Duminecă, la 24 Maiu 1925, p. 1.
17. *Anuarul institutelor de învățământ gr. cat. din Blaj: Liceul de băeți, Liceul de fete, Școala normală, Școala de aplicație, Școala ucenicilor industriali și comerciali pe anul școlar 1924-1925,* Tipografia Seminarului teologic greco-catolic, Blaj, 1925, p. 8-9.
18. *„Unirea. Foaie bisericească politică*", Anul XXXV, Nr. 20, Blaj, Sâmbătă, 16 Maiu 1925, p. 3; *Anuarul institutelor de învățământ gr. cat. din Blaj: Liceul de băeți, Liceul de fete, Școala normală, Școala de aplicație, Școala ucenicilor industriali și comerciali pe anul școlar 1924-1925,* Tipografia Seminarului teologic greco-catolic, Blaj, 1925, p. 18.
19. *„Unirea Poporului"*, Anul VIII, Nr. 20, Blaj, la 3/15 mai 1926, p. 2.
20. *„Unirea Poporului"*, Anul VIII, Nr. 21, Blaj, la 23 mai 1926, p. 1sqq.
21.*Anuarul institutelor de învățământ gr. cat. din Blaj.*

Liceul de băeți, Liceul de fete, Școala normală de băeți, Școala normală de fete, Școala de aplicație, Școala ucenicilor industriali și comerciali pe anul școlar 1926-1927, Tipografia Seminarului teologic greco-catolic, Blaj, 1927, p. 13-14.

22. *Anuarul institutelor de învățământ gr. cat. din Blaj. Liceul de băeți, Liceul de fete, Școala normală de băeți, Școala normală de fete, Școala de aplicație, Școala ucenicilor industriali și comerciali pe anul școlar 1926-1927,* Tipografia Seminarului teologic greco-catolic, Blaj, 1927, p. 30sq.

23. „*Unirea. Foaie bisericească politică*", Anul XXXVIII, Nr. 20, Blaj, Sâmbătă, 19 Maiu 1928, p. 1.

24. *Anuarul institutelor de învățământ gr. cat. din Blaj. Liceul de băeți, Liceul de fete, Școala normală de băeți, Școala normală de fete, Școala de aplicație, Școala ucenicilor industriali și comerciali pe anul școlar 1927-1928,* Tipografia Seminarului teologic greco-catolic, Blaj, 1928, p. 14.

25. *Ibidem,* p. 23sq. În Anuar apare și clasamentul final la cele cinci probe individuale (aruncarea cu greutate, aruncarea cu disc, saltul în lungime, saltul în înălțime și alergare).

26. *„Unirea Poporului"*, Anul XIII, Nr. 19, Blaj, la 24 maiu 1931, p. 3.

27. *„Unirea Poporului"*, Anul XV, Nr. 19, Blaj, la 21 Maiu 1933, p. 3.

28. *„Unirea Poporului"*, Anul XV, Nr. 19, Blaj, la 21 Maiu 1933, p. 2.

29. *„Unirea Poporului"*, Anul XVI, Nr. 20, Blaj, la 20 Maiu 1934, p. 1sq.

30. *„Unirea. Foaie bisericească politică*", Anul XLIV, Nr. 20, Blaj, Sâmbătă, 19 Maiu 1934, p. 2./lista premiilor din 1934.

31. *„Unirea Poporului"*, Anul XVI, Nr. 20, Blaj, la 20 Maiu 1934, p. 5.

32. *Anuarul Liceului „Andrei Șaguna" 1933-1934,* Brașov, 1934, p. 48-50. La p. 48 se află lista cu instituțiile concurente, iar la 49-50, rezultatele tehnice ale elevilor acestui liceu la probele de la Blaj.

33. *„Unirea. Foaie bisericească politică*", Anul XLIV, Nr. 20, Blaj, Sâmbătă, 19 Maiu 1934, p. 1sq.

34. „*Unirea. Foaie bisericească politică*", Anul XLVIII, Nr. 20, Blaj, Sâmbătă, 14 Maiu 1938/Cenzurat, p. 1.

35. *„Unirea Poporului"*, Anul XXI, Nr. 21, la 21 Maiu 1939, p. 1.

Bibliography:

„*Unirea. Foaie bisericească politică*"/ „*Unirea. Political Church Sheet*", Blaj: Anul XXXI, 1921, Nr. 20, 21; Anul XXXII, 1922, Nr. 19, 20; Anul XXXIII, 1923, Nr. 20; Anul XXXIV, 1924, Nr. 20; Anul XXXV, 1925, Nr. 20; Anul XXXVIII, 1928, Nr. 20; Anul XLIV, 1934, Nr. 20; Anul XLVIII, 1938, Nr. 20;

„Unirea Poporului"/ „The Union of the People", Anul V, 1923, Nr. 19; Anul VI, 1924, Nr. 20; Anul VII, 1925, Nr. 20, 21; Anul VIII, 1926, Nr. 20, 21; Anul XV, 1933, Nr. 19; Anul XVI, 1934, Nr. 20; Anul XXI, 1939, Nr. 21.

Anuarul Institutelor de învățământ gr. cat. din Blaj. Liceul de băeți, Liceul și școala primară de fete, Școala normală, Școala de aplicație, Școala învățăceilor de meserii și negustorii pe anul școlar 1922-1923, Tipografia Seminarului Teologic gr. cat., Blaj, 1923/ „*The Annual of the Education Institutes gr. cat. from Blaj. High School for Boys, High School and Secondary School for Girls, Active Application School, School for the Apprentices and Merchantson the school year 1922-1923"*, Typography of the Theological Seminary gr. cat., Blaj, 1923.

Anuarul institutelor de învățământ gr. cat. din Blaj: Liceul de băeți, Liceul de fete, Școala normală, Școala de aplicație, Școala ucenicilor industriali și comerciali pe anul școlar 1924-1925, Tipografia Seminarului teologic greco-catolic/„*The Annual of the Education Institutes gr. cat. from Blaj. High School for boys, High School for Girls, Normal School, Active Application School, School for the Apprentices in the field of Industry and Commerce on the school year 1924-1925*", Typography of the Theological Greek-Catholic Seminary gr. cat., Blaj, 1925.

Anuarul institutelor de învățământ gr. cat. din Blaj. Liceul de băeți, Liceul de fete, Școala normală de băeți, Școala normală de fete, Școala de aplicație, Școala ucenicilor industriali și comerciali pe anul școlar 1926-1927, Tipografia Seminarului teologic greco-catolic, Blaj, 1927/„*The Annual of the Education Institutes Greek-Catholic from Blaj. High School for boys, High School for Girls, Normal School for Boys, Normal School for Girls, Active Application School, School for the Apprentices in the field of Industry and Commerce, on the school year 1926-1927*", Typography of the Theological Greek-Catholic Seminary gr. cat., Blaj, 1927.

Anuarul institutelor de învățământ gr. cat. din Blaj. Liceul de băeți, Liceul de fete, Școala normală de băeți, Școala normală de fete, Școala de aplicație, Școala ucenicilor industriali și comerciali pe anul școlar 1927-1928, Tipografia Seminarului teologic greco-catolic, Blaj, 1928/„*The Annual of the Education Institutes gr. cat. from Blaj. High School for boys, High School for Girls, Normal School for Boys, Normal School for Girls, Active Application School, School for the Apprentices in the field of Industry and Commerce, on the school year 1927-1928*", Typography of the Theological Greek-Catholic Seminary gr. cat., Blaj, 1928.

Anuarul Liceului „Andrei Șaguna" 1933-1934, Brașov, 1934/„*The Annual of Andrei Șaguna* High *School 1933-1934*", Brașov, 1934.